

KLASA: 601-01/23-01/1

URUDŽBENI BROJ: 2163-27-2-23-03-01

U Medulinu, 18. siječnja 2023. godine

KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA MEDULIN

U izradi sudjelovali:

Odgojitelji i stručni suradnici DV Medulin

RAVNATELJICA

Mirjana Duras Komparić, mag.paed.

Županija : ISTARSKA

Osnivač: OPĆINA MEDULIN

Godina osnivanja: 1995.

Adresa: Medulin, Munida 3a, 52203 Medulin

web: dvmedulin.hr

e-mail: info@dvmedulin.hr

tel. 052 576 760; fax: 052 576 308

MB: 1207636

Ravnatelj: Mirjana Duras Komparić, mag.paed.,

e-mail: ravnatelj@dvmedulin.hr

Objekti/Adresa/Telefon:

MEDULIN (centrala): Munida 3a, tel. 052 576 760

POMER (podružnica) : Pomer 293, tel. 052 665 080

VINKURAN (podružnica): Centar 3, 099/736 06 97

PREMANTURA (podružnica): Selo bb, 09/736 07 00

SADRŽAJ

1. VIZIJA I MISIJA VRTIĆA.....	4
2. KULTURA VRTIĆA.....	5
3. SUVREMENO SHVAĆANJE DJETETA I OBLIKOVANJE ODGOJNO OBRAZOVNOG PROCESA.....	5
4. POLAZIŠTA.....	6
5. NAČELA.....	7
6. VRIJEDNOSTI.....	9
7. PROGRAMI.....	11
8. LITERATURA.....	23

VIZIJA

Biti vrtić u kojem se uvažava i poštuje međusobna različitost i potiče razvoj individualnih sposobnosti i potencijala svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa u podržavajućem okruženju i otvorenoj komunikaciji.

Biti vrtić koji omogućuje djetetu da bude su konstruktor vlastitog okruženja i vlastitog procesa učenja.

MISIJA

Pozitivno utjecati na djecu.

Njegovati entuzijazam, kreativnost, maštovitost i znatiželju.

Prenositi radost i potaknuti osmijeh.

Istraživati svijet djetinjstva.

Veseliti se zajedničkoj spoznaji i postignuću.

Kao kolektiv učiti iz svakog novog iskustva u ozračju međusobnog povjerenja i podrške te zajednički tražiti kvalitetna rješenja.

Pružiti podršku roditeljima i svojim znanjima i iskustvom doprinijeti kvaliteti obiteljskog života.

Na načelima suživota i tradicije osvještivati lokalnu zajednicu o značaju predškolskog odgoja, aspektima kojima se doprinosi sveukupnom razvoju društva i kvaliteti življenja.

2. KULTURA VRTIĆA

Vrtić je odgojno obrazovno okruženje u kojemu djeca stječu iskustva i ostvaruju interakcije, kako sa vršnjacima tako i s odraslima. Ne samo odgojitelji, već svi djelatnici vrtića predstavljaju najbliži prizor svijeta koji okružuje djecu, kao nekakav reprezentativan uzorak ostatka svijeta. Obzirom da je vrtić prvo institucionalno okruženje nakon obiteljskog, od neprocjenjive su važnosti sve osobe koje djeluju u njemu. Kao individue same po sebi su jedinstveni, ali i njihovi odnosi.

U Dječjem vrtiću zaposleno je 50-tak radnika. Radi se o 12 skupina raspoređenih na četiri lokacije. Iako svi zajedno čine cjelinu koja se zove Dječji vrtić Medulin, svaka skupina živi svoj, jedinstven i neponovljiv ritam – jer oni koji sačinjavaju te skupine to i jesu - jedinstveni i neponovljivi.

Suradničko okruženje predstavlja nužnost u funkcioniranju, na svim razinama:

- između odgojitelja i ostalih sustručnjaka u ustanovi (odgojitelji, stručni suradnici, kuhinjsko, pomoćno i tehničko osoblje)
- između odgojitelja i djece (uvažavanje različitih mogućnosti djece, poticanje komunikacije među djecom, djecom i odraslih, uvažavanje ideja i inicijative djece vezano za pitanja koja se odnose na načine i realizaciju njihovih aktivnosti u ustanovi)
- između odgojitelja i roditelja - njegovanje partnerskih odnosa s ciljem dobrobiti djece na svim razinama
- među djecom (stjecanje komunikacijskih vještina, prihvatljivi načini izražavanja želja potreba realizacije ideja, rješavanje problemskih situacija)
- između vrtića općenito i društvene zajednice u kojoj djeluje, čiji je sastavni dio

3. SUVREMENO SHVAĆANJE DJETETA I OBLIKOVANJE ODGOJNO OBRAZOVNOG PROCESA

Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja temelji se na shvaćanju djeteta kao cjelovitog, kreativnog i socijalnog bića koje određuje svoj vlastiti život i razvoj.

Dijete je cjelovito biće – zadaće vrtića: promišljati cjelokupni kontekst u kojem se aktivnosti odvijaju, planirati integrirano, promišljati izazove na putu, propitivati svaki dan ostvarujemo li svrhovitost za djecu kroz aktivnosti, da li potičemo/podržavamo djecu da samoorganiziraju svoje aktivnosti, kako znamo da prepoznamo prave interese djece –koji su interesi djece u mojoj skupini – kada i kako ih vidim, kako ih vidi drugi odgojitelj, roditelj..), propitivati prepoznavanje pravih interesa djeteta kroz razgovore, refleksije, samo refleksije, interesne skupine

Dijete je istraživač i aktivni stvaratelj znanja – zadaće vrtića: kako cjelokupno materijalno okruženje skupine doprinosi učenju i obogaćivanju iskustva djece, kakva su ta iskustva koje okruženje omogućuje, kako socijalno okruženje to omogućuje i ima li izazovnosti

Dijete je socijalni subjekt sa specifičnim potrebama, pravima i kulturom – kako se živi različitost, prihvaćanje i tolerancija – ne zaboraviti da je vrtić mjesto isprepletanih različitih članova sa svim svojim specifičnostima, pružamo li jednakost svima i uživaju li svi jednaka prava? Utječemo li dovoljno na osnaživanje komunikacijskih tehnika djece kao i socijalno prihvatljivog ponašanja? Jesmo li dobar model za sve gore navedeno?

Dijete je kreativno biće sa specifičnim stvaralačkim i izražajnim potencijalima – ima li dijete priliku kreativno se izražavati? Je li okruženje u kojima dijete boravi kreativno podržavajuće i jesu li zastupljena sva područja izražavanja? Kakve su implicitne pedagogije praktičara, kako nas djeca vide?

4. POLAZIŠTA

Polazišta Kurikuluma dječjeg vrtića Medulin predstavljaju prije svega postojeći dokumenti na nacionalnoj razini:

- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991.)
- Konvencija o pravima djeteta (2001.)
- Smjernice za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske (2012.)
- Priručnik za samo vrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012.)
- Strategija obrazovanja znanosti i tehnologije (2014.)

- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014.)
- Zakon predškolskom odgoju i obrazovanju (najnovije izmjene 2022.)

Pored navedenih dokumenata sama polazišta određuju i primjeri dobre prakse u Hrvatskoj i u svijetu kao i na lokalnoj razini tijekom stručnih usavršavanja ali i refleksija praktičara unutar jedne organizacije ili više njih.

Tijekom nastanka studije *Nova paradigma djetinjstva* afirmirani hrvatski stručnjaci iz područja obiteljske i predškolske pedagogije navode nekoliko temeljnih postavki:

- Dijete je osobnost već od rođenja i treba ga ozbiljno shvaćati i poštovati
- Dijete je socijalni subjekt odgojno obrazovnog procesa koji u njemu aktivno participira, konstruira i u velikoj mjeri određuje taj proces a ne objekt u odgojno obrazovnom procesu
- Djetinjstvo nije faza pripreme za život, već je jedno od životnih razdoblja koje ima svoje specifičnosti
- Djetinjstvo je proces socijalne konstrukcije u čijem izgrađivanju sudjeluju i djeca i odrasli
- Djetinjstvo je socio konstruktivistički proces i kao takav se razlikuje obzirom na prostor, vrijeme, kulturu i specifičnost uvjeta u kojim se događa. Iz ovog razloga ne postoji unificirano djetinjstvo ni unificirano dijete. Svako je dijete samo po sebi jedinstveno i neponovljivo, kao i njegovo djetinjstvo.

5. NAČELA

Načela predstavljaju vrijednosna uporišta koja direktno utječu na unutarnju usklađenost kurikulumu i partnersko djelovanje svih sudionika u njegovoj primjeni.

Fleksibilnost odgojno obrazovnog procesa u vrtiću

Ako uzmemo u obzir sve načine na koje djeca uče i spoznaju svijet koji ih okružuje, uz činjenicu da je svako dijete jedinstveno i neponovljivo fleksibilnost se sama po sebi nalaže kao pretpostavka za uspješno zadovoljavanje potreba pojedinca. Obzirom da se procesi učenja ne

događaju kod različitih subjekata istom brzinom, redoslijedom, te u istim uvjetima - bez primjene načela fleksibilnosti ne može se osigurati cjelovitost ovog procesa.

Kako su svi aspekti funkcioniranja predškolske ustanove međusobno povezani i neodvojivi, za zadovoljavanje načela fleksibilnosti nužno je razumjeti kako ovo načelo nije moguće ostvariti ukoliko ne uključuje sve čimbenike, a prvenstveno se odnosi na spremnost ljudi na promjenu i prilagodbu uz naravno materijalne, prostorne, organizacijske čimbenike kao i odnose unutar ustanove.

U Dječjem vrtiću Medulin djeluje dvanaest skupina i u svima se provodi redoviti program, pa ipak su sve jedinstvene i nema dvije jednake. Na isti način nema dvije iste obitelji iz kojih dijete dolazi, nema dva ista odgojitelja te je jedini način na koji može načelo fleksibilnosti biti zadovoljeno uvažavanjem specifičnosti svakog pojedinca u sustavu.

Partnerstva vrtića s roditeljima i širom zajednicom

Svaka obitelj iz koje dijete dolazi ima svoj jedinstven identitet, s vlastitim vrijednostima i obilježjima. Obitelj predstavlja prvi sustav u kojem dijete dođe, raste i razvija se. Otvorena komunikacija, podržavajući odnosi, razumijevanje, otvorenost različitih pristupa i odgojnih vrijednosti u svakom trenutku trebaju imati isti zajednički cilj – primjeren odgovor na individualne razvojne potrebe djeteta i podrška njegovom cjelovitom razvoju.

U radu s roditeljima osim individualnog oblika (sa odgojiteljima i stručnim suradnicima) organiziraju se i roditeljski sastanci, tematska predavanja kao i radionice podrške roditeljstvu „Rastimo zajedno“ koje vode posebno educirani odgojitelji. Roditelji imaju priliku uključiti se u sam odgojno obrazovni rad skupine i upoznavanje svog djeteta u kontekstu različitom od obiteljskog (različite radionice, izlete i sl.).

Obzirom da vrtić djeluje u manjoj zajednici i sudjeluje u svim aktivnostima koje se odvijaju i organiziraju možemo reći da je na jednak cjelovit način u svim aspektima djelovanja neodvojiv od same zajednice.

Osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju

Mala zajednica u kojoj djeluje vrtić predstavlja priliku za intenzivniju suradnju vrtića i škole. Ova suradnja uglavnom se realizira prilikom polaska djece u školu kako bi se ta tranzicija dogodila pravovremeno i u trenutku koji je povoljan za dijete i obitelj. Stručnjaci iz škole i vrtića surađuju ali i u ovom segmentu fleksibilnost i prilagođavanje novim uvjetima iz godine u godinu svakako je nužna. Ovakvu suradnju uvjetuje spremnost svih razina na primjereni prihvata djeteta i postizanje kontinuiteta u razvoju, učenju i odgojnim postupcima.

Otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost za unapređivanje prakse

Na otvorenosti i spremnosti za kontinuirano učenje i unapređivanje prakse moguće je raditi uz pomoć:

- Kontinuiranim istraživanjem, promatranjem u cilju unapređenja odgojno obrazovnog procesa od strane odgojitelja i stručnih suradnika, njihovim zajedničkim djelovanjem i uvažavanjem
- Osposobljavanje praktičara za refleksivnu praksu i refleksivnog profesionalizma
- Povezivanjem svih sudionika odgojno – obrazovnog procesa koji promišljaju svoju praksu, istražuju, mijenjaju i to iskustvo dijele s drugim stručnjacima

6. VRIJEDNOSTI

Temeljne vrijednosti kojima će se voditi u dječjem vrtiću, a proizlaze iz opredijeljenosti hrvatske obrazovne politike za cjeloviti osobni razvoj djeteta, za čuvanje i razvijanje nacionalne, duhovne i prirodne baštine Republike Hrvatske, za europski suživot, održivost i stvaranje društva znanja za napredak - navedene su u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (znanje, humanizam i tolerancija, identitet, odgovornost, autonomija i kreativnost). Svaka od ovih vrijednosti protkane su kroz svakodnevne aktivnosti u vrtiću kod svakog praktičara na neki drugačiji način, u drugačijem kontekstu te su kao takve nužan neizostavan predmet refleksija.

Znanje - kod djece podržavati i razvijati njihove istraživačke potencijale od najranije dobi, omogućiti prilike i situacije za proširiti razumijevanja i kritičko promišljanje, snalažljivost osiguravajući primjereno poticajno okruženje uz omogućavanje razvijanja vlastitih strategija i stilova učenja. U svakom trenutku poštivati specifičnost ovog razdoblja -dijete stječe znanje čineći, kroz igru i njemu interesantne sadržaje.

Humanizam i tolerancija – u području odgoja i obrazovanja njeguju se razvijanjem senzibiliteta djece (i odraslih) za potrebe drugih (u prvom redu vršnjaka i osoba u neposrednoj okolini), prihvaćanje različitosti i shvaćanje važnosti povezanosti s njima, podrazumijeva prihvaćanje i poštovanje svakog živog bića i njegova dostojanstva te ostvarivanje pravednosti kao životnog načela. Prihvaćanje različitosti nalaže napuštanje unificiranih standarda jednakih za svu djecu u korist poštovanja i prihvaćanja njihovih različitosti, specifičnosti i jedinstvenosti. Ovakav pristup promovira inkluziju djece s posebnim potrebama i pravima u redoviti odgojno obrazovni program vrtića, pružajući jednake šanse svakom djetetu, a realizaciju ostvarivati u individualnom pristupu uvažavajući razvojne specifičnosti svakog djeteta.

Identitet – odgoj i obrazovanje pridonose izgradnji osobnog, kulturnog i nacionalnog identiteta djeteta. Globalizam i migracije stanovništva kojim svjedočimo zahtjeva odgoj i obrazovanje koje svakom djetetu omogućuje da bude „građanin svijeta“, a da pritom sačuva svoj nacionalni identitet i njeguje svoju kulturu, jezik i nematerijalnu kulturnu baštinu. Nastojimo biti vrtić koji pomaže djetetu da razumije sebe i vlastiti identitet ali i identitet drugih s kojima se susreće. Dijete je prije svega dijete. Čovjek je prije svega čovjek. Obitelj je obitelj bez obzira na kulturu i govorno područje iz kojeg dolaze.

Odgovornost – vrtić pruža mogućnost izbora, slobodu u biranju aktivnosti i partera za igru. Kroz svakodnevne aktivnosti djecu se potiče i postepeno osposobljava za aktivno sudjelovanje u životu u zajednici te promiče odgovornost prema sebi, drugima, prirodi i materijalnom okruženju kroz odnose koje razvija u tim kontekstima.

Autonomija – razvoj osobne autonomije događa se u primjerenom, podržavajućem, neugrožavajućem, socijalnom i fizičkom kontekstu vrtića – djeca kroz različite situacije razvijaju kritičke sposobnosti, samopouzdanje. Autonomija djeteta u predškolskoj dobi uvelike ovisi o

implicitnoj pedagogiji odgajatelja te je nužno od strane praktičara redovito reflektirati svoju praksu.

Kreativnost kao odgojna vrijednost predstavlja osnovu razvoja djeteta u inicijativnu i inovativnu osobu koja može u svemu iznalaziti nova rješenja, kreativno se izražavati i osmišljavati nove načine realizacije zamišljenog, možda nikad do sada viđenog. Nastojimo kroz različitost materijala, prostora i mogućnosti izražavanja njegovati, poticati i razvijati najrazličitije oblike izražavanja i stvaranja i divergentnog mišljenja. Kreativnost valja njegovati u svim vrstama aktivnosti, područjima učenja i komunikaciji.

7. PROGRAMI

PRIMARNI REDOVNI I OBOGAĆENI PROGRAMI

Sukladno Nacionalnom kurikulumu i njegovim vrijednostima kojima se afirmiraju ideje pluralizma i slobode u primjeni pedagoških ideja i koncepcija, različitosti u vrstama i načinima provođenja programa u DV Medulin provode se sljedeći odgojno obrazovni programi:

- Redoviti 10 - satni program
- Redoviti 6 - satni program
- Redoviti 10 - satni program obogaćen sadržajima engleskog jezika
- Redoviti 10 - satni program obogaćen sadržajima talijanskog jezika
- Alternativni odgojno obrazovni program prema koncepcijama Marije Montessori za djecu vrtićkog uzrasta
- Alternativni odgojno obrazovni program prema koncepcijama Marije Montessori za djecu jasličkog uzrasta

Vrednovanje programa

Svi programi vrednuju se kroz:

- dnevna, tjedna tromjesečna, godišnja planiranja, zapažanja i /ili valorizacije
- osobne osvrte nositelja programa prilikom godišnjih izvješća

- različite liste procjene uključenosti, upitnike i sl. u dogovoru sa stručnom službom
- refleksije među matičnim odgojiteljima i na internim interesnim grupama unutar kolektiva

Program primarnog redovitog odgojno obrazovnog rada s djecom u dobi od navršениh godinu dana do polaska u osnovnu školu

Cilj programa

Osnovni cilj redovitog programa je osiguravanje uvjeta za cjeloviti razvoj, odgoj i učenje djece i razvoj svih njihovih kompetencija

Redoviti program povodi se u svim odgojno obrazovnim skupinama u našem vrtiću na načelima temeljnih dokumenata vezanih uz ostvarivanje predškolskog odgoja u Republici Hrvatskoj a posebice Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, Prijedloga koncepcije razvoja predškolskog odgoja i Programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi, Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje te Državnog pedagoškog standarda, osiguravati primjerene uvjete za ostvarivanje programa razvijajući temeljne kompetencije za život, rast i razvoj te cjeloživotno učenje. U radu nastojimo poštivati povezanost odgoja i obrazovanja s individualnim osobinama, potrebama, mogućnostima, interesima, dosadašnjim iskustvima djeteta kao i obilježjima kulture i tradicije.

U svom radu trudimo se svakodnevno pozitivno utjecati na zadovoljavanje tjelesnih, socio emocionalnih, spoznajnih, istraživačkih te stvaralačkih potreba kroz raznovrsnost aktivnosti i poticajima primjerenih dobi i interesima djece. U svom pristupu nastojimo omogućiti djeci aktivno uključivanje, donošenje odluka, razvijanje vlastitih strategija rješavanja problema, preuzimanje odgovornosti i inicijativa podržavajućim, pristupačnim i zanimljivim okruženjem koje se mijenja i oblikuje u skladu s razvojem i interesima djece.

Planiranjem primjerenih zadaća nastojimo doprinijeti cjelovitom razvoju, odgoju i učenju djeteta te razvijati temeljne kompetencije za cjeloživotno učenje: komunikacija na materinskome jeziku, komunikacija na stranim jezicima, matematička kompetencija i osnovnih

kompetencija u prirodoslovlju, digitalna kompetencija, učiti kako učiti, socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost te kulturna svijest i izražavanje.

Nositelji programa su odgojitelji i stručni suradnici sa odgovarajućim obrazovanjem i stručnim kompetencijama.

Radno vrijeme svih skupina je 6,30-16,30 u svim objektima. Zbog racionalizacije poslovanja uslijed smanjene potrebe za boravkom djece u ljetnim mjesecima te tijekom zimskih školskih praznika podružnice Vinkuran i Premantura zatvoreni su jedan kraći period nakon ispitivanja potreba roditelja.

Karakteristike programa

- sve su skupine mješovite što se pokazalo idealnom podlogom za vršnjačke interakcije i vršnjačko učenje
- svakodnevna nastojanja u provođenju što je moguće više vremena na otvorenom prostoru u prirodnom okruženju u različitim socijalnim interakcijama (druženja i susreti s drugom djecom, posjeti..), sportskim aktivnostima (u vanjskom i unutarnjem prostoru, više ili manje strukturirano – stvaranje zdravih životnih navika), istraživačkim aktivnostima (prirodna obilježja, karakteristike okruženja kroz sva godišnja doba..)
- međugrupne razmjene iskustva i prakse radi unaprjeđenja odgojno obrazovne prakse unutar vrtića kao i sa drugim ustanovama
- suradnja s roditeljima, podržavajuće okruženje roditeljima kroz razgovore, sastanke i radionice na nivou skupina i na nivou ustanove
- iako sve skupine provode osnovni program one su međusobno bitno drugačije, nema dvije iste kao što nema ni dva ista djeteta, takva nas različitost čini bogatijima

Alternativni odgojno obrazovni program prema koncepciji Marije Montessori za djecu 3-7 godina starosti

Cilj programa

Poticati cjelovit razvoj djeteta (tjelesni i psihomotorni razvoj, socio-emocionalni i razvoj ličnosti, spoznajni razvoj, govor, komunikaciju, izražavanje i stvaralaštvo), vlastito djelovanje djeteta poštivanjem njegove osobnosti, a osobito individualnih snaga i sposobnosti. Za djecu koja su bila uključena u jaslički Montessori program ovaj program predstavlja odgojno obrazovni kontinuitet.

Razvijati kod djeteta samostalnost, pozitivne osobine ličnosti, estetski ukus za uočavanje, doživljavanje i ostvarivanje lijepog u životu, okolini i prirodi, razvijati sigurnost i samopouzdanje, pozitivnu sliku o sebi, odgovornost prema sebi i drugima poštivanjem ljudskih prava tako da svako dijete može zadovoljiti svoje opće i posebne potrebe ne ometajući druge.

Nositelji programa su odgojitelji sa odgovarajućom stručnom spremom i Montessori edukacijama.

Karakteristike programa:

- pripremljena Montessori okolina (jasne upute i norme ponašanja u strukturiranju i oblikovanju materijalne okoline i ponašanju odraslih)
- ključnu ulogu ima **montessori pribor** koji dijete vodi od lakših do težih vježbi od konkretnog k apstraktnom, od jedne lakše prema zahtjevnoj razini, sav pribor postavljen je na dohvat ruke djeci tako da potiče dijete na korištenje i istraživanje (pribor je izrađen prema Montessori normativima:
 - *mir, estetika, ljepota i ozračje* – prostor treba biti čist i uredan, ispunjen umjetničkim slikama, biljkama i životinjama (npr. akvarij) koje djeca njeguju
 - *prostor, namještaj i veličina* – prostor treba biti uredan i ugodan za boravak, ne prevelik, s dovoljno mjesta za kretanje, zidovi svijetlo obojeni s puno prirodnog svjetla, pod drven, namještaj prilagođen visini djeteta (stolovi i stolice) i svijetlih boja, police niske, pregledne i otvorene kako bi djeca mogla koristiti sve bez pomoći odraslih
 - *mješovite dobne skupine* – potiču socijalni razvoj, djeca si međusobno pomažu (stariji mlađoj, mlađa djeca uče promatrajući stariju, a starija uče podučavajući mlađu)

- *red i postupnost* - svaki predmet u sobi ima svoje mjesto (složeno s lijeva na desno, od jednostavnijeg prema složenijem), odgojitelj je uzor djetetu i pokazuje kako treba održati red.
- I u ovom pristupu od velike je važnosti osobnost odgojitelja koja se u Montessori pristupu treba očitovati pribranošću, prisutnošću, nenametljivošću i pristup koji daje radu s priborom osjećaj mirnoće i uravnoteženosti i smatra ga se „dijelom pripremljene okoline s obavezom ponašanja i djelovanja u duhu Montessori pedagogije“

Dr. Maria Montessori je svoj didaktički pribor razvrstala u pet skupina, prema različitim područjima dječjeg razvoja, stoga u Montessori sobi dnevnog boravka razlikujemo sljedeća područja rada koji će biti oblikovani u „centre“:

- Pribor za poticanje samostalnosti -*praktični život*
- Pribor za poticanje osjetilnosti – *senzorika*
- Pribor za razvoj matematičkog uma i početne matematike – *matematika*
- Pribor za poticanje i usvajanje jezika i govora (materinskog i stranog) -*jezik*
- Pribor za kozmički odgoj i umjetnost (glazba, pokret, likovnost) -*kozmički*
- Ovdje se primjenjuje i kodiranje po boji pa je svako područje u drugoj boji.

Načela rada u Montessori programu

Svaki čovjek, pa tako i dijete, uči individualno. U procesu učenja kroz ovaj pristup daje se veliki značaj korištenju ciljanih, strukturiranih didaktičkih pribora za rad u unaprijed pripremljenoj okolini. Rad se temelji na deset načela:

1. Načelo upijajućeg uma
2. Načelo pripremljene okoline
3. Načelo promatranja
4. Načelo slobodnog izbora i ponavljanja

5. Načelo osobnog tempa i trajanja rada
6. Načelo provjere ispravnosti
7. Načelo discipline
8. Načelo mirovanja
9. Načelo tri stupnja spoznavanja
10. Načelo heterogenosti skupina i inkluzije

Alternativni odgojno obrazovni program prema koncepciji Marije Montessori za djecu 1-3 godina starosti

Cilj programa

Ciljevi programa je zadovoljenje djetetovih potreba kroz montessori pristup i pribor, omogućujući djetetu inicijativu, samopouzdanje, samodisciplinu, slobodu kretanja i izbora, ponavljanje kreativnosti, koncentraciju na materijal, sadržaje i aktivnosti.

Karakteristike programa

- pripremljena Montessori okolina za djecu jasličkog uzrasta, prvi susret s priborom
- ključnu ulogu ima **montessori pribor** koji dijete vodi od lakših do težih vježbi od konkretnog ka apstraktnom, od jedne lakše prema zahtjevnijoj razini, sav pribor postavljen je na dohvat ruke djeci tako da potiče dijete na korištenje i istraživanje (pribor je izrađen prema Montessori normativima:
 - *mir, estetika, ljepota i ozračje* – prostor treba biti čist i uredan, ispunjen umjetničkim slikama, biljkama i životinjama (npr. akvarij) koje djeca njeguju
 - *prostor, namještaj i veličina* – prostor treba biti uredan i ugodan za boravak, ne prevelik, s dovoljno mjesta za kretanje, zidovi svijetlo obojeni s puno prirodnog svjetla, pod drven, namještaj prilagođen visini djeteta (stolovi i stolice) i svijetlih boja, police niske, pregledne i otvorene kako bi djeca mogla koristiti sve bez pomoći odraslih
 - *mješovite dobne skupine* – potiču socijalni razvoj, djeca si međusobno pomažu (stariji mlađoj, mlađa djeca uče promatrajući stariju, a starija uče podučavajući mlađu)

- *red i postupnost* - svaki predmet u sobi ima svoje mjesto (složeno s lijeva na desno, od jednostavnijeg prema složenijem), odgojitelj je uzor djetetu i pokazuje kako treba održati

Načela rada u Montessori programu

Svaki čovjek, pa tako i dijete, uči individualno. U procesu učenja kroz ovaj pristup daje se veliki značaj korištenju ciljanih, strukturiranih didaktičkih pribora za rad u unaprijed pripremljenoj okolini. Rad se temelji na deset načela:

1. Načelo upijajućeg uma
2. Načelo pripremljene okoline
3. Načelo promatranja
4. Načelo slobodnog izbora i ponavljanja
5. Načelo osobnog tempa i trajanja rada
6. Načelo provjere ispravnosti
7. Načelo discipline
8. Načelo mirovanja
9. Načelo tri stupnja spoznavanja
10. Načelo heterogenosti skupina i inkluzije

Redovni program obogaćen sadržajima engleskog jezika

Cilj programa

Razvijanje senzibiliteta za još jedan jezik pored materinjeg jezika, u ovom slučaju engleskog kroz djeci zanimljive sadržaje u svakodnevnom vrtićkom okruženju.

Karakteristike programa

- razvijanje interesa za engleski jezik putem igre, spontano i nenametljivo u skladu s interesima djece
- kroz djeci zanimljive i dinamičke sadržaje utječe se na razvoj osjetljivosti za engleski fonološki sustav
- koristiti svakodnevne situacije i interakcije s djetetom za usvajanje jezičnih struktura engleskog jezika
- osvještavanje različitosti najprije kroz spoznavanje razlika u jezičnim strukturama, kulturama, običajima ali i sličnosti

Program se provodi ako obogaćivanje redovitog programa na materinjem jeziku uvođenjem osnovnih pojmova primjerene složenosti na engleskom jeziku i na taj način na nenametljiv način razvija se senzibilitet za engleski jezik te komunikacije na stranom jeziku.

Redovni program obogaćen sadržajima talijanskog jezika

Cilj programa

Jezik je jedan od razlikovnih elemenata kulture te njegovo učenje pridonosi upoznavanju međukulturalnih sadržaja, a time i razvoju pozitivnih stavova i tolerancije među djecom. Program se provodi u dvojezičnom okruženju (hrvatsko-talijanski) a djeci je omogućeno bogato i poticajno okruženje i iskustvo, primjereni sadržaji te metode i oblici rada koje ih potiču na stupanje u raznolike socijalne interakcije. Uočavajući i uspoređujući sličnosti i različitosti druge kulture i jezika, djeci će se omogućiti gradnja vlastitog identiteta. Rad s djecom u potpunosti je prilagođen djetetovim razvojnim mogućnostima i potrebama, kroz oblikovanje materijalne sredine, primjerene sadržaje, metode i oblike rada.

Cilj programa

- omogućavanje upoznavanja talijanskog jezika od najranije dobi na djeci primjeren način, uz osiguravanje poticajnog okruženja oblikovanjem prostorno – materijalne sredine,

osiguravanjem adekvatne opreme koja će im omogućiti da na njima zanimljiv način upoznaju osnove talijanskoga jezika

- razvijanje vještine komuniciranja na stranom jeziku
- zadovoljavanje djetetovih aktualnih potreba i interesa te potreba za pripadanjem
- obzirom na dvojezičnost našeg podneblja omogućiti senzibilitet za drugi jezik koji je nedvojbeno prisutan, zadovoljiti potrebu djece u dvojezičnim obiteljima kroz sadržaje na talijanskom jeziku kao dodatak redovitom programu i komunikaciji na materinjem jeziku.

Karakteristike programa

- razvijanje interesa za talijanski jezik putem igre, spontano i nenametljivo u skladu s interesima djece
- kroz djeci zanimljive i dinamičke sadržaje utječe se na razvoj osjetljivosti za talijanski fonološki sustav
- koristiti svakodnevne situacije i interakcije s djetetom za usvajanje jezičnih struktura talijanskog jezika
- osvještavanje različitosti najprije kroz spoznavanje razlika u jezičnim strukturama, kulturama, običajima ali i sličnosti

Program predstavlja dodatnu vrijednost redovitom programu. Djeca su svakodnevno u doticaju sa talijanskim jezikom kroz sadržaje primjereno dobi i interesima ali i situacijski. Talijanski jezik „živi“ u skupini uz materinji jezik.

Program predškole

Program predškole obvezni je program odgojno-obrazovnog rada s djecom u godini dana prije polaska u osnovnu školu i dio je sustava odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj (Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole)

Program predškole odražava vrijednosti, ciljeve, načela i polazišta istaknuta u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje i sadrži značajke kurikuluma naše Ustanove.

Ovim programom osiguravamo prilike za stjecanje kvalitetnog institucijskog predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu koja nisu obuhvaćena nijednim oblikom redovnog programa vrtića, a u godini su prije polaska u školu. S obzirom da smo mala sredina iz ran Program se provodi i s djecom koja su obuhvaćena desetsatnim redovitim programom i integriran je unutar njega. Cilj programa je stvaranje optimalnih uvjeta za razvijanje i unapređivanje vještina, navika i kompetencije te stjecanje spoznaja i zadovoljavanje interesa koji će djetetu pomoći u prilagodbi na nove uvjete, života, rasta i razvoja u školskom okruženju.

Program predškole u našoj Ustanovi provodi se sukladno Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole. S obzirom da smo mala sredina djeca koju uključimo u program male škole integrirani su u redovne programe naših skupina.

Cjelodnevni redoviti program obogaćen specifičnim sadržajima sporta

Radi se o primarnom, redovitom cjelovitom razvojnom programu obogaćenom specifičnim sadržajima sportskih aktivnosti tri puta tjedno po 45 minuta tijekom pedagoške godine. Namijenjen je polaznicima vrtića vrtićkog uzrasta.

Cilj programa je redovitom tjelovježbom usvajati znanja, vještine i navike te razvijati pozitivan stav prema tjelesnim aktivnostima, kao temelju zdravog načina življenja, prevencije rizičnih zdravstvenih stanja sve u cilju doprinosa cjelovitosti razvoja djece predškolske dobi.

PROGRAMI ZA RODITELJE

Program „Rastimo zajedno“

Program radionica s roditeljima „Rastimo zajedno“ razvijen je unutar Projekta za podršku roditeljstvu u zajednici (2007. – 2009. godine) u okviru Programa podrške ranom razvoju i poticajnom roditeljstvu „Prve tri su najvažnije!“ ureda UNICEF-a u Hrvatskoj, u suradnji s

Agencijom za odgoj i obrazovanje. Dječji vrtić Medulin 2017. godine započinje s edukacijom provoditelja programa Rastimo zajedno te iste godine kreće i s prvim ciklusom radionica za roditelje.

Svrha Programa je omogućiti protok informacija, znanja, vještina i podrške koji roditeljima koriste u ispunjavanju njihovih roditeljskih odgovornosti te promiču osobni rast i razvoj kompetentnosti roditelja i djeteta.

Glavni cilj Programa je stvoriti poticajno i osnažujuće okruženje u kojemu roditelji s voditeljicama radionica i s drugim roditeljima:

- razmjenjuju ideje o načinima na koje žive svoje roditeljstvo,
- upoznaju bolje sebe kao roditelja,
- prepoznaju načine na koje se odnose prema svojem djetetu
- te doznaju i za druge moguće načine odnošenja prema djetetu.

Također se upoznaju sa znanstvenim stajalištima o razvojno poticajnoj interakciji roditelja i djeteta, kao i o roditeljstvu na dobrobit djeteta i roditelja.

Program radionica s roditeljima “Rastimo zajedno” sastoji se od jedanaest dvosatnih konceptualno i tematski povezanih radionica koje provode posebno educirani voditeljski timovi stručnjaka za podršku ranom razvoju djeteta:

1. Roditelji 21. stoljeća
2. Četiri stupa roditeljstva
3. Roditeljski ciljevi i psihološke potrebe djeteta
4. Sva naša djeca i kako ih volimo
5. Slušanje – važna vještina roditeljstva
6. Kako dijete uči o svijetu oko sebe?
7. Postavljanje granica: zašto i kako?
8. Biramo i kreiramo rješenja
9. Roditeljske odgovornosti i još poneka pitanja

10. Biti roditelj: utjecaji i izbori

11. Završetak i novi početak

U cilju što bolje suradnje s roditeljima, stvaranju partnerskih odnosa te podrške roditeljima u roditeljstvu, radionice „Rastimo zajedno“ kontinuirano se provode od 2017. godine. Prema iskazanom interesu roditelja provodi se više ciklusa u jednoj pedagoškoj godini.

Program „Klub očeva Rastimo zajedno“

Na „Klubu očeva Rastimo zajedno“ posebna se pažnja posvećuje ulozi oca u ranom djetinjstvu. Roditeljstvo se često gleda kroz majčinstvo, a očinstvo se donekle zanemaruje. Nova znanstvena otkrića pokazuju koliko je odnos očeva i djece važan za razvoj djeteta i govore o jedinstvenom doprinosu djetetovom dugoročnom psihosocijalnom razvoju koji daje očeva uključenost, osjetljiva podrška i poticaj u prvim godinama života.

Prema istraživanjima, očeva rana uključenost nije važna samo za djetetovu dobrobit i razvoj nego je dobra i za životno zadovoljstvo i osobnu dobrobit i oca i majke.

Ciljevi „Kluba očeva Rastimo zajedno“ su stvoriti poticajno i podržavajuće okruženje u kojem očevi s voditeljicama radionica i s drugim očevima:

- stječu nova saznanja o ulozi oca u ranom djetinjstvu i promicanju djetetovog razvoja,
- promišljaju vlastitu očinsku ulogu na temelju spoznaja proizašlih iz znanstvenih istraživanja i vlastitog iskustva,
- razmjenjuju ideje o načinima na koje žive svoje očinstvo,
- bolje upoznaju sebe kao oca,
- otkrivaju učinkovite načine kako se nositi sa zahtjevima roditeljstva,
- razmjenjuju informacije i podršku u ostvarivanju uloge oca,
- mijenjaju svoja ponašanja u smjeru veće uključenosti i dostupnosti djetetu.

Program „Kluba očeva Rastimo zajedno“ sastoji se od:

- pet dvosatnih radionica s očevima:

1. Očinska uloga u ranom djetinjstvu
2. O očevima i osjećajima
3. O očevima i majkama
4. Tata i dijete igraju se zajedno
5. Tata od zanata

- radionice s majkama:

1. O očevima i majkama

- radionice s odgojiteljima

1. Zašto su očevi važni

Broj ciklusa radionica koje se provode u pedagoškoj godini ovisi o broju zainteresiranih očeva.

PROGRAMI U TRAJANJU OD 1-10 DANA

Program zimovanja

Organizacija zimovanja predstavlja uključivanje djece u organizirani oblik sportsko rekreativnog programa i stjecanje iskustva boravka na snijegu, u grupi svojih vršnjaka. Djeca tako imaju priliku na specifičan način doživjeti život u kolektivu, pripadnost grupi, suradnju s drugima i međusobno pomaganje i poštivanje pravila. Takva iskustva doprinose osamostaljivanju i jačanju pozitivne slike o sebi kroz dosad neproživljena iskustva.

Planinarski dom Petehovac savršeno je mjesto za ovakve aktivnosti obzirom na blizinu smještaja u odnosu na vanjske prostore koji se koriste. Prilazna cesta jedina je prometnica kojom se odvija promet, a gosti su u periodu provođenja programa samo djeca predškolske dobi i njihovi odgojitelji te kineziolozi. Zimovanje se organizira u suradnji s agencijom Kinezis torus koja ovakve boravke djece na snijegu organizira više od 20 godina sa više vrtića.

Program je utemeljen na zakonskim i programskim dokumentima predškolskog odgoja:

Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine“ broj 10/97, 107/7, 94/13, 57/22), Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete RH 7-8/91), Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe („Narodne novine“ broj 63/08, 90/10), Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (2014) i dr.

Cilj programa je obogaćivanje odgojno obrazovnog rada ustanove te utjecaj na cjelovit razvoj djece tijekom boravka u specifičnom, nesvakodnevnom okruženju izvan mjesta stanovanja.

Odgojno obrazovni rad u ovom programu planirati će se na licu mjesta ovisno o vremenskim uvjetima. Obzirom da se radi o višednevnom boravku djece na planini u zimskim mjesecima ključni faktor organizacije aktivnosti su vremenski uvjeti, odnosno ima li snijega ili nema. Ukoliko snijega ima aktivnosti na otvorenom organizirati će sukladno uvjetima.

Predviđeno je na 10 djece jedan odgojitelj i jedan kineziolog pa će se aktivnosti odvijati u manjim grupama zbog sigurnosti djece.

Tijekom aktivnosti na snijegu sva djeca imaju jednaka obilježja – prsluke zbog vidljivosti u snijegu. Od zimskih aktivnosti predviđeno je skijanje i sanjkanje, eksperimentiranje kretanja po snijegu i naravno slobodna istraživačka i kreativna igra – izrada snjegovića, lopti od snijega, grudanje, tragovi u snijegu i sl. Ukoliko snijeg izostane aktivnosti će se prilagoditi uvjetima i prevladavati će motoričke i istraživačke igre na otvorenom.

Kako bi zimovanje bilo uspješno s pozitivnim ishodima važno je voditi računa:

- o primjerenosti sadržaja kako bi u aktivnostima mogla sudjelovati sva djeca
- da sadržaji budu zanimljivi, zabavni i dinamični
- fleksibilnost u pristupu sadržajima – mogu utjecati trenutno na raspoloženje, temperatura zraka, i spremnost djece na suradnju
- tijekom dana mijenjati mjesto i sadržaj
- uvažavati razlike u sposobnostima djece

- tijekom boravka na otvorenom koristiti prostor gdje se ne odvija javni promet, ukoliko je moguće

Program ljetnog kampa

Osnovni cilj ljetnog kampa je uključivanje djece u organizirani oblik sportsko rekreativnog programa i stjecanje iskustva boravka na moru kao način obogaćivanja redovitog programa. Djeca tako imaju priliku na specifičan način doživjeti život u kolektivu, pripadnost grupi, suradnju s drugima i međusobno pomaganje i poštivanje pravila. Takva iskustva doprinose osamostaljivanju i jačanju pozitivne slike o sebi.

Organizacija aktivnosti tijekom boravka na moru od velike je važnosti. Iako se čini da djeca tamo odmaraju, izmjena aktivnosti za njih predstavlja napor pa je izmjena odmora i aktivnosti uz pravilnu prehranu i hidrataciju od velike važnosti.

Razlozi organizacije ovakvog boravka djece na moru su višestruki:

- a) Obzirom da je Medulin mjesto na moru sama udaljenost plaže koja je pogodna za djecu predaleko je da bi se djeca pješice vraćali u vrtić upravo iz ovog razloga došlo je do ideje o realizaciji ovog programa.
- b) Drugi je razlog je činjenica da se većina stanovništva bavi turizmom pa jedan dio djece zapravo ne stigne s roditeljima kvalitetno boraviti na moru i uživati u ljetnim radostima.
- c) Osiguravanje odgojno obrazovnog kontinuiteta. Naime, već niz godina tijekom zimskih mjeseci organizira se obuka neplivača u godini pred polazak u školu na Gradskim bazenima Pula u suradnji sa RSK Mladost iz Medulina. Na ovaj način ista djeca imaju priliku isprobati nove vještine u prirodnom okruženju, na moru.

Program je utemeljen na zakonskim i programskim dokumentima predškolskog odgoja:

Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine“ broj 10/97, 107/7, 94/13, 57/22), Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete RH 7-8/91), Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe („Narodne novine“ broj 63/08, 90/10), Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja i dr.

Tijekom aktivnosti koje će se provoditi utjecaj na cjeloviti razvoj djeteta.

Program ljetnog kampa organiziran je tijekom lipnja i srpanja u turnusima od tjedan dana za djecu starijih vrtićkih skupina a realizira se na temelju interesa djece i dobrovoljne odluke roditelja nakon održanog inicijalnog roditeljskog sastanka. U odnosu na broj djece čiji roditelji pokažu interes za program ljetnog kampa formiraju se skupine za aktivnosti boravka na moru. Broj djece u skupini koja boravi na moru u skladu je sa Državnim pedagoškim standardom.

U realizaciji programa ljetnog kampa sudjeluju odgojitelji iz matičnih skupina. Obzirom na prijavljenu djecu nastoji se da djecu prati barem jedan matični odgojitelj. Jedna od odgojiteljica ima stručnu spremu za potrebnu za voditelja sportskog programa za djecu predškolskog uzrasta. *Prostor* u kojem se odvija program ljetnog kampa zadovoljava higijensko tehničke i sigurnosne kriterije kao osnove za osmišljavanje kvalitetnog i poticajnog okruženja. Prije prvog dana ljetnog kampa prostore koje će koristiti djeca pregledava sanitarni inspektor Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i daje svoje mišljenje.

Unutarnji prostori obogaćeni su različitim poticajima i didaktičkom opremom za djecu predškolske dobi te je osiguran i odgovarajući veći prostor za aktivnosti u slučaju nepogodnih vremenskih uvjeta.

Tijekom trajanja ljetnog kampa prostore nogometnih klubova koriste samo djeca DV Medulin i vrtićka spremačica vodi brigu o održavanju čistoće istih.

8. LITERATURA

1. Maleš, D. (2011.) Nove paradigme ranog odgoja. Filozofski fakultet Sveučilišta. Zavod za pedagogiju
2. Maleš D., Milanović M., Stričevićl., (2003.) Živjeti i učiti prava. Odgoj za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo
3. Pečnik N., Milanković Belas R., Pribela Hodap, S., Domamančino Pičuljan V., Erceg T., Mišćenić G., Duspara Lj., Butorac D., Brnić P., Vrabec N. V. (2019.) Priručnik Klub očeva Rastimo zajedno, Program podrške roditeljstvu očeva djece rane i predškolske dobi. Zagreb
4. Slunjski, E. (2006.) Stvaranje predškolskog kurikulumu. Mali profesor. Zagreb.
5. Slunjski, E. (2011.) Kurikulum ranog i predškolskog odgoja – istraživanje i konstukcija. Zagreb. Mali profesor.
6. Slunjski, E.; Ljubetić, M.; Pribela Hodap, S.; Malnar, A.; Kljenak, T.: Zagrajski Malek, S.; Horvatić, S.; Antulić, S. (2012.) Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Zagreb.
7. Šagud, M.(2006.) Odgajatelj kao reflexivni praktičar. Petrinja:Visoka učiteljska škola u Petrinji
8. UNICEF, (2013). Stanje djece u svijetu 2013. Djeca s teškoćama u razvoju.
9. Vrtići koji su usmjereni na dijete i promoviraju demokraciju, Pristup korak po korak. (2020.) Pučko otvoreno učilište Korak po korak
10. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe („Narodne novine“, broj: 63/08, 90/2010),
11. Konvencija o pravima djeteta
12. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje („Narodne novine“, broj: 05/15).

13. Pravilnik o posebnim uvjetima i mjerilima ostvarivanja programa predškolskog odgoja i obrazovanja („Narodne novine“, broj: 84/21).
14. Program zdravstvene zaštite djece i higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima („Narodne novine“, broj: 105/02, 121/2007).
15. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete RH, 7-8/91).
16. Smjernice za strategiju odgoja, obrazovanja, znanosti i tehnologije. 2012. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Zagreb
17. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine“, broj: 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22)
18. Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj: 152/02, 47/10, 80/10)